

हनूषः [हन्-ऊषन् Un. 4. 75] A demon.

हन्त *ind.* A particle implying 1 Joy, surprise, flurry (oh !); हन्त भो लब्धं मया स्वास्थ्यम् S. 4; हन्त प्रवृत्तं संगीतकम् M. 1. -2 Compassion, pity; पुत्रक हन्त ते धानाकाः G. M. -3 Grief (oh !, alas !); हन्त धिक् मामधन्यम् U. 1. 42; स्मरामि हन्त स्मरामि U. 1; काचमूल्यान विक्रीतो हन्त चिन्तामणिर्मया Śanti. 1. 12; Me. 106. -4 Good luck or benediction. -5 It is often used as an inceptive particle (expressive of an exhortation to do any thing, or asking attention); हन्तास्मिन्नग्नि भवान्न मां द्रष्टुमिहार्हति Bhāg. 1. 6. 22; Bri. Up. 2. 4. 1; हन्त ते कथयिष्यामि Rām. -Comp. -उक्तिः *f.* uttering the word 'alas!', tenderness, compassion. -कारः 1 the exclamation 'hanta'. -2 an offering to be presented to a guest; निवीती हन्तकारेण मनुष्यास्तर्पयेद्य.

हपु (बु) षा N. of a medicinal substance; Un. 4.78.

हम् *ind.* An exclamation expressive of anger, courtesy, or respect.

हम्बा (म्भा) The lowing of cattle; हम्भायमाना कल्याणी वसिष्ठस्याय नन्दिनी (आगम्य) Mb. 1. 175. 23. -Comp. -रवः lowing of cattle.

हम् 1 P. To go.

ह्य 1 P. (ह्यति, ह्यित) 1 To go -2 To worship. -3 To sound. -4 To be weary.

ह्यः • [ह्य-हि-वा अच्] 1 A horse; ततः श्वेतैर्हयैर्युक्ते महति स्यन्दने स्थितौ Bg. 1. 14; Ms. 8. 296; R. 9. 10. -2 A man of a particular class; see under अश्व. -3 The number 'seven'. -4 N. of Indra. -5 (In prosody) A foot of four short syllables. -6 The zodiacal sign Sagittarius. -7 The Yak (Bos Grunniens). -Comp. -अङ्गः Sagittarius (धनुराशि). -अध्यक्षः a superintendent of horses. -अरिः the fragrant oleander. -आनन्दः green grain of Phaseolus Mungo (Mar. हिरवे मूग). -आयुर्वेदः veterinary science. -आरूढः a horseman, rider. -आरोहः 1 a rider. -2 riding (also आरोहम् in this sense). -आलयः a horse-stable. -आसनी the gum-olibanum tree. -इष्टः barley. -उत्तमः an excellent horse. -कर्मन् *n.* knowledge of horses. -कातरा, -कातरिका N. of a plant; (Mar. घेडे काथर). -कोविद् *a.* versed in the science of horses-their management, training &c. -गन्धा N. of a plant (Mar. आसंध). -ग्रीवः 1 N. of a form of Viṣṇu. -2 N. of a demon; ज्ञात्वा तद्दानवेन्द्रस्य ह्यग्रीवस्य चेष्टितम् Bhāg. 8. 24. 9. (-वा) N. of Durgā. -च्छटा a troop of horses. -ज्ञः a horse-dealer, groom, jockey. -द्विषत् *m.* the buffalo. -पः -पतिः a groom. -पुच्छिका, -पुच्छी Glycine Debilis (Mar. रानउडीद). -प्रियः barley. -प्रिया the Kharjuri tree. -मारः, -मारकः the fragrant oleander. -मारणः the sacred fig-tree. -मुखः N. of a form of Viṣṇu; Mb. 1. 23. 16. -मेघः a horse sacrifice; सर्वान् कामानवाप्नोति ह्य-

मेघफलं तथा Y. 1. 181. -वाहनः 1 an epithet of Kubera. -2 Revanta, the son of the sun. -शाला a stable for horses. -शास्त्रम् the art or science of training and managing horses. -शिक्षा hippology. -संग्रहणम्, -संयानम् the restraining or curbing of horses; driving horses; पश्य मे ह्यसंयाने शिक्षां केशवन्दन Mb. 3. 19. 5.

हयंकषः 1 A driver, charioteer. -2 N. of Mātali, the charioteer of Indra.

हया, हयी A female horse, mare.

हयनः A year. -नम् A covered carriage.

हयिः *m., f.* Wish, desire.

हर *a.* (-रा, -री *f.*) [ह-अच्] 1 Taking away, removing, depriving one of; as in खेदहर, शोकहर. -2 Bringing, conveying, carrying, taking; अपथहराः Ki 5. 50; R. 12. 51. -3 Seizing, grasping. -4 Attracting, captivating. -5 Claiming, entitled to; as in रिक्थहर &c.; परिहृतमयशः पातितमस्मात् च घातितोऽधिराज्यहरः Mu. 2. 19. -6 Occupying; समादिदेशैकवधूं भवित्रीं प्रेम्णा शरीरार्धहरां हरस्य Ku. 1. 50. -7 Dividing. -रः 1 Śiva; ध्रुताप्सरोगीतिरपि क्षणेऽस्मिन् हरः प्रसंख्यानपरो बभूव Ku. 3. 40, 67; 1. 50; Me. 7. -2 N. of Agni or fire. -3 An ass. -4 A divisor. -5 The denominator of a fraction. -6 The act of seizing, taking. -7 A seizer, ravisher. -Comp. -अद्रिः the Kailāsa mountain. -ईश्वरः Śiva and Viṣṇu forming one person. -गौरी one of the forms of Śiva and Pārvatī conjoined (अर्धनारीनटेश्वर). -चूडामणिः 'Śiva's crest-gem', the moon. -तेजस् *n.* quick-silver. -नेत्रम् 1 Śiva's eye. -2 the number 'three'. -प्रियः Nerium Odorum (करवीर). -बीजम् 'Śiva's seed', quick-silver. -वल्लभः the white thorn-apple (धतूर). -वाहनः a bull. -शेखरा 'Śiva's crest', the Ganges. -सखः N. of Kubera; -सूनुः Skanda; व्याजहार हरसूनुसंनिभः R. 11. 83.

हरकः 1 A stealer, thief. -2 A rogue. -3 A divisor. -4 N. of Śiva. -5 A long flexible sword.

हरणम् [ह-भावे ल्युट्] 1 Seizing, taking. -2 Carrying away, carrying off, removing, stealing; कन्याहरणम् Ms. 3. 33; धेनुवत्सहरणम् R. 11. 74. -3 Depriving of, destroying; as in प्राणहरणम्. -4 Dividing. -5 A gift to a student. -6 The arm. -7 Semen virile. -8 Gold. -9 A nuptial present, (= यौतक q. v.); आजग्मुः खाण्डवप्रस्थ-मादाय हरणं बहु Mb. 1. 221. 33. -10 A shell, cowrie. -11 Boiling water.

हरि *a.* [ह-इच्] 1 Green, greenish-yellow; हरिता हरिभिः शष्पैरिन्द्रोपैश्च लोहिताः Bhāg. 10. 20. 11. -2 Tawny, bay, reddish-brown (कपिल); हरियुगं रथं तस्मै प्रजिघाय पुरंदरः R. 12. 84; 3. 43. -3 Yellow; महोरगवराहाद्य हरिकेश विभो जय Mb. 6. 65. 52; 3. 42. 7. -रिः 1 N. of Viṣṇu; हरिर्यथैकः पुरुषोत्तमः स्मृतः R. 3. 49. -2 N. of Indra; प्रजिघाय समाधि-